

**GENERÁLNA PROKURATÚRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

IV/1 Spr 240/16/1000

Ústredná evidencia stanovísk
generálneho prokurátora
Slovenskej republiky
Por. č. 1/2017

STANOVISKO
generálneho prokurátora Slovenskej republiky

z 23. januára 2017

**vo veciach zastaveného trestného stíhania sudcov všeobecných súdov po zrušení
právnej úpravy, ktorá podmieňovala ich trestné stíhanie súhlasom Ústavného
súdu Slovenskej republiky**

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov vydávam v záujme jednotného uplatňovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov stanovisko:

- 1. V trestnej veci sudcu, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a ktoré bolo zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku pre neprípustnosť s poukazom na § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z dôvodu, že Ústavný súd Slovenskej republiky nedal súhlas na jeho trestné stíhanie, nie je možné pokračovať ani po novelizácii čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. a ustanovení § 9 a § 215 Trestného poriadku zákonom č. 195/2014 Z. z., pretože tomu bráni zákonná prekážka - rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým nedal súhlas na jeho trestné stíhanie.**
- 2. V trestnom stíhaní sudcu, voči ktorému bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku a ktoré bolo zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku pre neprípustnosť s poukazom na § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z dôvodu, že Ústavný súd Slovenskej republiky nedal súhlas na jeho trestné stíhanie, možno pokračovať, ak sú splnené zákonné podmienky, až po zániku funkcie sudcu.**
- 3. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o tom, že nedáva súhlas na trestné stíhanie sudcu, ktoré vydal Ústavný súd Slovenskej republiky pred nadobudnutím účinnosti čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 161/2014 Z. z., je rozhodnutím, ktorým vznikla zákonná prekážka, pre ktorú nebolo možné sudcu postaviť pred súd. Preto doba od vydania**

rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky až do zániku funkcie sudcu sa nezapočítava do premlčacej doby podľa § 87 ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

O d ô v o d n e n i e :

Z aplikačnej praxe vyplynul problém výkladu ustanovenia § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v znení zákona č. 195/2014 Z. z. vo vzťahu k trestnému stíhaniu sudcov v trestných veciach, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky podľa právnej úpravy Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a Trestného poriadku účinnej do 31. augusta 2014 nedal súhlas na trestné stíhanie sudcov, v dôsledku čoho orgán činný v trestnom konaní podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie z dôvodu, že trestné stíhanie bolo neprípustné s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Na základe ústavného zákona č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, došlo s účinnosťou od 1. septembra 2014 k zmene čl. 136 ods. 3 Ústavy, na základe ktorého už Ústavný súd Slovenskej republiky nedáva súhlas na trestné stíhanie sudcov; dáva iba súhlas na vzatie sudcu do väzby.

Podľa právnej úpravy Ústavy a Trestného poriadku účinnej do 31. augusta 2014, ak skutok spáchal sudca, bolo potrebné na jeho trestné stíhanie podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy, aby generálny prokurátor Slovenskej republiky podal žiadosť Ústavnému súdu Slovenskej republiky na vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu. Pokiaľ Ústavný súd Slovenskej republiky nevyhovel návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky a (uznesením) odoprel súhlas na stíhanie sudcu, orgán činný v trestnom konaní musel vydať uznesenie o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku pre jeho neprípustnosť s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Podľa § 9 ods. 4 a § 215 ods. 8 Trestného poriadku účinného do 31. augusta 2014 sa pokračovalo v trestnom stíhaní sudcu po zániku jeho funkcie.

Zákonom č. 195/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, boli vypustené (zrušené) ustanovenia § 9 ods. 4 a § 215 ods. 8 Trestného poriadku. Zákon nadobudol účinnosť 1. septembra 2014.

Zásadná interpretačná otázka vyplývajúca z uvedenej zmeny Ústavy a Trestného poriadku v kontexte s aplikačnou praxou je, či podľa súčasnej právnej úpravy (procesný princíp „lex fori“) existuje formálna prekážka na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia sudcovi, u ktorého Ústavný súd Slovenskej republiky podľa právnej úpravy účinnej do 31. augusta 2014 (v čase vydania rozhodnutia) nedal súhlas na trestné stíhanie, ak ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. bol inštitút procesnej exempcie sudcu zrušený.

Ako vedľajší aplikačný problém priamo súvisiaci s otázkou existencie, resp. neexistencie prekážky na začatie trestného stíhania sudcov je otázka premlčania trestného stíhania a plynutia premlčacej doby.

Aplikácia súčasnej právnej úpravy na trestné stíhanie sudcu (právna úprava účinná od 1. septembra 2014), ktorá už nevyžaduje na taký postup súhlas Ústavného súdu Slovenskej republiky, v trestnej veci ktorého bolo podľa právnej úpravy účinnej do 31. augusta 2014 trestné stíhanie zastavené preto, že nebol daný súhlas Ústavného súdu Slovenskej republiky s poukazom na čl. 136 ods. 3 Ústavy a § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, by znamenala neprípustnú retroaktivitu (v neprospech sudcu) a zároveň ústavne neakceptovateľné odňatie konzekvencií vydaného a nezrušeného rozhodnutia Ústavnému súdu Slovenskej republiky o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu.

Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu a nadväzujúce rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní o zastavení trestného stíhania, ktoré boli vydané na základe právneho poriadku účinného do 31. augusta 2014, zostávajú, aj napriek legislatívnej zmene, naďalej platné, nezrušené a nedotknuté z hľadiska konzekvencií.

Z týchto dôvodov je počas doby trvania funkcie sudcu, vo vzťahu ku ktorému Ústavný súd Slovenskej republiky nevydal súhlas na trestné stíhanie, jeho trestné stíhanie aj v súčasnej dobe vylúčené.

Iba v prípade, ak sudcovi, vo vzťahu ku ktorému Ústavný súd Slovenskej republiky nevydal súhlas na trestné stíhanie, zanikla funkcia sudcu, je možné proti nemu viesť trestné stíhanie, ak sú splnené ostatné zákonné podmienky na jeho trestnú zodpovednosť a trestnosť. Právne konzekvencie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu sú viazané len na funkciu sudcu. Tzv. „ochrana sudcu“ pred trestným stíhaním je obmedzená samotným rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu a výslovne sa viaže len na výkon funkcie sudcu. Zánikom funkcie sudcu zanikne procesnoprávna exempcia sudcu na základe platnej právnej úpravy.

Vzhľadom na to, že ústavný zákon č. 161/2014 Z. z. neobsahuje záverečné ani prechodné ustanovenia, jeho ustanovenia majú záväznosť len „ex nunc“, teda od 1. septembra 2014. Ústavný zákon č. 161/2014 Z. z. možno aplikovať iba na také právne skutočnosti, ktoré vznikli od jeho účinnosti, teda vo vzťahu k sudcom, ktorých trestné stíhanie by prichádzalo do úvahy pre skutok spáchaný po 1. septembri 2014.

V trestnom práve procesnom nie je prípustné, aby na základe neskôr vydanej právnej normy došlo k zmene alebo neplatnosti individuálneho rozhodnutia, v danom prípade rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a nadväzujúceho rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vydaného na základe právnej úpravy platnej a účinnej v čase rozhodovacieho procesu. V opačnom prípade na základe akceptácie princípu retroaktivity v trestnom práve procesnom a jeho aplikácie by museli podliehať revízii všetky individuálne rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, vydané na základe

zákona platného a účinného v čase rozhodovacieho procesu, ak taký zákon bol neskoršou právnou normou zmenený, resp. zrušený.

K otázke premlčania trestného stíhania je potrebné uviesť, že zásadná interpretačná otázka vyplývajúca z uvedenej zmeny Ústavy a Trestného poriadku v kontexte s aplikačnou praxou je, či podľa súčasnej právnej úpravy (procesný princíp „lex fori“) existuje formálna prekážka na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia sudcovi, u ktorého Ústavný súd Slovenskej republiky podľa právnej úpravy účinnej do 31. augusta 2014 (v čase vydania rozhodnutia) nedal súhlas na trestné stíhanie, ak ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. bol inštitút procesnej exempcie sudcu zrušený. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie sudcu je rozhodnutím, na základe ktorého vzniká zákonná prekážka, pre ktorú nie je možné páchatel'a postaviť pred súd, teda do premlčacej doby podľa § 87 ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa nezapočítava doba od vydania takého rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky až do zániku funkcie sudcu.

Toto stanovisko nadobúda záväznosť **1. februára 2017**. Stanovisko je záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakaťov prokuratúry a asistentov prokurátorov, ktorí budú podľa neho postupovať dovedy, kým nebude prijatý iný právny názor alebo kým nedôjde k legislatívnej zmene, ktorá bude mať vplyv na obsah tohto stanoviska.

podpis

JUDr. Jaromír Č i ž n á r
generálny prokurátor Slovenskej republiky